

MAHTINAISTEN MAISEMISSA

Sarjassa kierretään kuuluisilla ja jännittävillä jalanjäljillä.

Naiset Rantatiellä

Aino Sibelius ja Maija Halonen pitivät perheen kiinni leivänsyrjässä, kun miehet tekivät taidetta ja juhlivat.

SATU KAARIA HS

Tuusula/Järvenpää. Mitä tekivät Tuusulanjärven Rantatien naiset sillä aikaa, kun miehet, suuret taiteilijat, sävelsivät, kirjoittivat ja maalasivat - ja juhlivat ja tuhlasivat?

Naiset yrittivät pitää perheen leivän syrjässä kiinni. Hankkivat rahaa, koska taiteilijamiesten tienestien kanssa oli uran alkutaipaleella vähän niin ja näin. Kouluttivat lapsensa. Kasvattivat omenoita ja tomaatteja puutarhassaan.

Ja pitivät yhtä. Vaikka miehet eivät aina osanneet päättää, kenet olisivat halunneet. Tai olivat tapelleet samasta naisesta Kämpin narikassa.

Matkailuopas Tuula Vartiainen tietää yhtä ja toista Tuusulanjärven Rantatiellä asuneiden naisten arjesta. Hän ja **matkailuyrittäjä Marjut Jokinen** päättivät yhdistää voimansa. Syntyi päivän retki, Naiset Rantatiellä.

Tuusulanjärvi veti taiteilijaperheitä puoleensa vuosisadan vaihteessa. Ensimmäisenä, vuonna 1897, muutti **Venny Soldan-Brofeldt**, siis **Juhani Ahon** vaimo perheineen. Myöhemmin tuli **Maija Halonen** perheineen ja viimeisenä **Aino Sibelius** perheineen.

Maaseudun rauha veti puoleensa, ja Helsingissä oli kallista asua. Aino myös halusi viedä miehensä, **Jean Sibeliuksen**, kauas Helsingin houkutuksista - kuten Kämpistä.

Retki alkaa

Ainolasta, joka oli Ainin valtakuntaa. Tontti ei ole rannalla, sillä tarinan mukaan omistaja, tiukka raittiusnainen, ei halunnut myydä rantatonttia "juopolle säveltäjälle". Toisen selityksen mukaan Jean pelkäsi kosteuden pahentavan kurkkutautiaan.

Ainin kädenjälki näkyy talossa. Vaikka Järnefeltien aatelissukua olikin, Aino oli taitava käsistään, insinöörisielu ja hyvä puutöiden tekijä. "Kyökkihuusholli" eli ruuanlaitto ei häntä kiinnostanut, mutta puutarhanhoito oli hänelle henkireikä. Ainin kuuluisat omenapuut ovat yhä tontilla.

Aino piti perheen raha-asiat hallinnassa. Siinä olikin tekemistä, sillä tekijänoikeuskorvauksia ei vielä silloisessa Venäjänmaassa tunnettu. Talolla oli välillä valtavasti velkaa.

Säveltäjämies oli taitava myös tuhlaamaan. Onnistuneen konsertin jälkeen hän tarjosi koko orkesterille. Aino kärsi hiljaa ja yritti säästää parhaansa mukaan.

Aino opetti perheen tyttäret, sillä koulunkäynti Helsingissä asuntoineen olisi ollut kallista. Hän oli tiukka kasvattaja.

"Tänään olen opettajanne, en äitinne", Aino sanoi musta puku yllään.

Välillä Aino lähti lepokotiin, sillä aina ei hänkään jaksanut. Olihan hän joutunut hautaamaan pienen tyttärensä ja neljä sisartaan.

Aino Sibeliuksen hyvä ystävä oli Maija Halonen, jonka kanssa hän jakoi puutarha- ja pianonsoittoharrastuksen - ja alkuaikojen rahavaikeudet.

Maija Halonen oli ylempää sosiaaliluokkaa kuin miehensä **Pekka Halonen**, maanviljelijän poika.

Soitintehtaan omistajan tyttärenä Maija oli taitava pianisti, ja yhdessä Ainon kanssa he täyttivät talon soitollaan.

Maija oli hyvin kielitaitoinen ja tienasi käännöstöillä, joita Juhani Aho hänelle toimitti. Maija myös kirjoitti puhtaaksi Ahon tekstejä.

Maija osasi italiaakin, ja Pinokkion ensimmäinen suomennos on hänen tekemänsä. Kielen hän oli oppinut puolessa vuodessa Italian-matkalla miehensä kanssa.

Maija kirjoitti myös muotipakinoita, vaikka hän itse pukeutui hyvin vaatimattomasti. Halosenniemessä Maija on läsnä ennen kaikkea Pekan piirustuksissa ja maalauksissa. Maija oli hyvä malli Pekalle, aina paikalla, mutta myös tärkeä muusa.

Maalauksissa Maijan katse on useimmiten luotu alas. Syy on luultavasti se, että tuntikausia kestäneen poseerauksen aikana oli järkevää tehdä jotain hyödyllistä. Esimerkiksi lukea tai ommella.

Vaikka Maija näyttää kuvissa vakavalta, elämä Halosenniemessä oli onnellista. Se käy ilmi hänen lukuisista kirjeistään miehelleen.

Venny Soldan-Brofeldt oli Tuusulanjärven naisista ainoa, joka pystyi yhdistämään vaimon ja taiteilijan ammatit. Vennyn ja Juhaniin kodissa,

Aholassa, on housuissa ja miesten hatussa pasteeranneen Vennyn piirustuksia. Häntä pidettiin erikoisena.

Aholan kohdalla Vartiainen kertoo isännän naistenmiehen maineesta. Juhanihan olisi halunnut Ainon, mutta Jean veti kisassa pidemmän korren. Aholassa elettiin kolmiodraamaa, sillä Juhaniinilla oli lapsi myös Vennyn siskon, **Tillyn Soldanin** kanssa.

Tilly oli vahva nainen eikä mikään ressurkka, vaikka näin monesti annetaan ymmärtää - ja vaikka hän elikin talossa vähän kuin jalkavaimona.

Tilly hankki sittemmin Ruotsissa sairaanhoitajan pätevyyden ja johti Suomessa ruotsinkielistä lastenhoitajien oppilaitosta.

Juhani Ahon naisseikkailuista ei aikanaan juoruilltu, vaikka kaikki kyllä tiesivät. Juhaniinilla oli jo tuolloin kansalliskirjailijan vankka asema, joka suojasi häntä.

Sekä Aino että Maija - muiden muassa - olivat lottia, joten retkellä on luontevaa käydä Syvärannan

Lottamuseossa. Siellä opinhaluisille järjestetään "ilmavalvonnan kurssi", opettajana "lotta Lempi Hoppania".

Kurssilla opitaan muun muassa erottamaan toisistaan hävittäjä, pommittaja ja tiedustelukone.

Retken hinta alkaen 49e/hlö.

www.kartanomatkat.fi